

Протокол № ____ від _____ 202 р.

**Навчальна програма
зарубіжної літератури для 5 класу**
(1,5 год. тижневого навантаження, усього 52,5 год. на рік)

(за Модельною навчальною програмою «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А. (наказ МОН № 795 від 12.07.2021) та підручником «Зарубіжна література» (автори: Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т. Видавничий центр «Академія», 2022).

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Нормативно-правова база, на основі якої укладено програму

Навчальна програма укладена відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898) із урахуванням Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 р. № 235), на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5-6 класи» («Школа радості», автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В. та ін. (наказ МОН України № 795 від 12.07.2021 р.)

Зміст навчальної програми забезпечують:

- підручник «Зарубіжна література» (автори: Ковбасенко Ю, Ковбасенко Л., Дячок С. К. — Київ: Літера ЛТД, 2022);
- матеріали для вчителя та учнів на онлайн платформі видавництва Літера ЛТД (перехід на електронну версію підручника та онлайн платформу за QR-кодом)

Навчальна програма є основою для календарно-тематичного та поурочного планування, у якому вчитель самостійно, враховуючи запропоновану кількість годин на вивчення тем у межах розділу, розподіляє години на вивчення художніх творів і види навчальної діяльності, планує види роботи, спрямовані на опанування змісту матеріалу та формування ключових та предметних компетентностей. Це дає можливість вчителю вільно й творчо підійти до реалізації програми в кожному класі, врахувати інтереси й рівень підготовки учнів, конкретні умови викладання (наявність художніх текстів; можливість використання інформаційно-комунікаційних технологій; рівень володіння учнями іноземними мовами; знання української мови і літератури, історії та інших предметів; підготовка до контрольного оцінювання тощо).

Мета курсу

Головна мета вивчення зарубіжної літератури в системі середньої освіти НУШ – прилучення учнів до найкращих здобутків класичної й сучасної художньої літератури різних країн і народів, формування компетентних читачів, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми творами, брати участь у різних комунікативних ситуаціях та взаємодії (зокрема із застосуванням цифрових технологій) на підставі прочитаних художніх текстів і медіатекстів відповідно до контексту.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в 5 класі НУШ:

- ✓ прилучити школярів до читання творів класики й сучасності;
- ✓ навчити учнів і учениць естетично сприймати літературні твори, виявляти їх художню своєрідність, розглядати в контексті загальнолюдської культури та національних культур різних країн і народів;
- ✓ сформувати у здобувачів освіти стійкий інтерес до художньої літератури;
- ✓ сформувати початкові вміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати художній текст та медіатекст;
- ✓ критично оцінювати інформацію з різних джерел, виявляти окремі елементи змісту і форми, встановлювати їхню роль у тексті;
- ✓ характеризувати й оцінювати літературних персонажів на підставі їхніх учинків, мови, взаємозв'язків із іншими персонажами та довкіллям;
- ✓ творчо самовиражатися у різних видах діяльності, зокрема із застосуванням цифрових технологій;
- ✓ досліджувати окремі літературні і мовні явища в художньому тексті та медіатексті;
- ✓ розвивати естетичні почуття та емоції учнів, здатність отримувати естетичне задоволення від прочитаного;
- ✓ розвивати уміння та навички взаємодіяти (усно і письмово) в різних комунікативних ситуаціях, шукати потрібну інформацію щодо художньої літератури, зокрема в цифровому середовищі із дотриманням правил безпеки та академічної доброчесності;
- ✓ формувати ключові та предметні компетентності, наскрізні вміння читати з розумінням, висловлювати власну думку, критично, креативно й системно мислити, логічно обґрунтовувати, виявляти ініціативу й керувати емоціями, оцінювати й приймати рішення, розв'язувати проблеми тощо [8].

Структура навчальної програми

Навчальна програма предмета «Зарубіжна література» для 5 класу містить:

1. Пояснювальну записку.
2. Основну частину, у якій зазначено для кожного класу зміст навчального предмета (за розділами, темами), очікувані результати навчання учнів (що корелюють із результатами навчання та орієнтирами для оцінювання учнів у мовно-літературній галузі відповідно до Державного стандарту), види навчальної діяльності учнів (за розділами).
3. Додатки: 1) список творів для додаткового читання учнів; 2) електронні ресурси зарубіжної літератури для учнів).

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА (зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів)

Розподіл навчальних годин:

1 семестр – 24 год.

Вступ. Роль книжки в третьому тисячолітті – 2 год.

Скарбниця народних казок – 8 год.

Літературні казки світу – 10 год.

Контрольні роботи – 2 год.

РЗМ (у межах годин на вивчення тем) – 2 (у+п) год.

Аудіювання (у межах годин на вивчення тем) – 1 год.

Додаткове (позакласне) читання – 1 год.

Узагальнення і систематизація вивченого. Підсумки – 1 год.

2 семестр - 28, 5 год.

Слухаємо голоси природи – 10 год.

Сила творчої уяви – 8 год.

У вирі захопливих пригод – 6 год.

Контрольні роботи – 3 год.

РЗМ (у межах годин на вивчення тем) – 2 (у+п) год.

Аудіювання (у межах годин на вивчення тем) – 1 год.

Додаткове (позакласне) читання – 1 год.

Повторення вивченого. Підсумки – 1, 5 год.

Очікувані результати навчання	Зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів
Вступ. Роль книжки в третьому тисячолітті – 2 год.		
Учень/учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях визначає мету (провідну думку) почутого та/або прочитаного висловлювання та його форму (монолог/діалог); формулює і відповідає на запитання за змістом почутого та/або прочитаного повідомлення; відтворює усно (творчо переказує (повністю або частково), коментує, інтерпретує) почутий та/або прочитаний текст. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів характеризує, обговорює порушені в тексті/медіатексті теми й проблеми читання, діалогу з книжкою, формування якостей творчого читача/читачки; проєктує власний або відомий життєвий досвід на порушені в тексті проблеми; висловлює усно власні думки, почуття і враження, викликані прочитаними раніше творами зарубіжної літератури, розмірковує про	Роль книги та читання художньої літератури для формування гармонійної особистості. Види читання в цифрову епоху. Паперові та електронні книги. <i>Теорія літератури (ТЛ) Зарубіжна література.</i> <i>Література і культура (ЛК) Роль художньої літератури в житті людини та сучасному суспільстві.</i> <i>Україна і світ (УС) Українські ресурси (друковані, цифрові та ін.) художніх творів для школярів.</i>	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком» або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, творчий переказ тексту, коментування та інтерпретація тексту, самостійне збирання інформації, написання мінітвору або створення посту для соцмереж, дискусія (очно або в онлайн-середовищі), розповідь про улюблений твір, виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні

користь паперових та електронних книг. III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює власні міркування про улюблену книжку у вигляді мінітвору або посту для соцмереж; дискутує (очно або в онлайн - середовищі) на тему читання та вибору художньої літератури, порівнює позиції учасників дискусії, обстоює власну позицію. IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні, пояснює їх.	<i>Медіатекст (MT)</i> <i>Бібліотеки в медіапросторі.</i> <i>Популяризація читання художньої літератури медійними засобами</i>	
Скарбниця народних казок – 8 год.		
I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях стисло переказує (усно) зміст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, акцентує увагу на окремих деталях; перефразовує репліки в діалозі персонажів; унаочнює та візуалізує зміст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту (малюнки, комікси тощо) для відтворення змісту. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті; формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту; проводить паралелі між образами та ситуаціями, зображеними в художньому тексті/медіатексті і власним життєвим досвідом; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним художнім текстом/медіатекстом, а також своє ставлення до зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо; переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання. III. Висловлювання думок, почуттів,	Казки народів світу: різновиди, ознаки, загальнолюдські ідеали та національна самобутність. Індійська народна казка «Фарбований шакал». Викриття в образах тварин негативних людських якостей. Брати Яків (1785-1863) і Вільгельм (1786-1859) Грім. «Пані Метелиця». Значення діяльності братів Я. і В. Грім для розвитку європейської культури. Зіставлення образів героїнь казки «Пані Метелиця». Утвердження у творі доброти, працьовитості, справедливості.	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне або ін.), усний переказ почутого та/або прочитаного тексту з акцентуванням на окремих деталях, творчий перефраз реплік персонажів, унаочнення та візуалізація змісту почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, виокремлення головної і другорядної інформації в тексті, формулювання теми та основної думки тексту, проведення паралелей між образами та ситуаціями тексту й власним життєвим досвідом, висловлювання в усній та/або письмовій формі власних почуттів і ставлень до казкових персонажів і подій, усний переказ змісту казки (або уривку), створення власного письмового висловлення (мінівір або ін.) про вчинок/вчинки персонажа (ів) із дотриманням норм

ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює власне висловлення про вчинок/вчинки персонажа(ів), враховуючи основні засади академічної доброчесності; складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними нормами сучасної української мови; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення. IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення виокремлює та розрізняє в художніх текстах мовні одиниці різних рівнів (частини мови, форми слова, словосполучення, речення тощо), визначає їхню роль у характеристиці персонажів, розкритті подій і явищ; відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів (створення стилізації казки або фанфіку).	<i>(ТЛ) Фольклор, народна казка, сюжет, мандрівні сюжети.</i> <i>(ЛК) Культурні традиції, національні особливості світосприймання в казках різних країн і народів.</i> <i>(УС) Подібні образи в зарубіжних і українських казках (Фарбований Шакал – Фарбований Лис, пасербиця з казки «Пані Метелиця» – дідова дочка з казки «Про дідову дочку і бабину дочку» та ін.).</i>	сучасної української мови, добирання доречних засобів мовної виразності, виокремлення у прочитаному тексті мовних одиниць різних рівнів та визначення їхньої ролі у творі, відтворення окремих художніх засобів казки у процесі створення стилізації казки або фанфіку.
Літературні казки світу - 10 год.		
I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; самостійно складає простий план почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; у разі потреби грамотно перепитує співрозмовника (формулює відповідні запитання) для уточнення важливих для розуміння почутого та/або прочитаного деталей; вибірково переказує (усно) зміст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; передає з використанням окремих способів і засобів візуалізації (у формі малюнка, постера, фотоколажу або ін.) враження від почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних	Літературна казка та її ознаки. Подібності й відмінності від народної казки. Ганс Крістіан Андерсен (1805–1875). «Снігова королева». «Снігова королева». Боротьба добра і зла в казці. Утвердження дружби та вірності. Перешкоди на шляху Герди, її помічники. Чарівний світ твору. Оскар Уайльд (1854–1900). «Хлопчик-Зірка». Символічний зміст назви твору. Динаміка образу	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване або ін.), відповіді на запитання за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту та медіатексту, складання простого плану почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, формулювання запитань для уточнення важливих для розуміння змісту деталей, вибіркового переказу(усно) почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, візуалізація враження (малюнок, постер, фотоколаж або ін.) від почутого та/або прочитаного

видів читає тексти у різний спосіб (оглядово, вибірково, з коментуванням, в особах тощо) відповідно до мети читання; проєктує власний або відомий життєвий досвід на порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми; визначає спільні та різні елементи змісту і форми у фольклорних і літературних казках; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їхню поведінку та вчинки; переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання; творчо опрацьовує прочитаний художній текст/медіатекст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо.

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює письмові тексти (коментар, пост для соцмереж щодо прочитаного твору або ін.), зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; знаходить і виправляє недоліки та помилки в будові і мовному оформленні власного висловлення; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу; коригує текст на основі проведеного аналізу.

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні, обґрунтовуючи зроблений вибір.

головного героя, його стосунки з матір'ю та іншими персонажами. Шлях Хлопчика-Зірки від егоїзму й байдужості до відкриття в собі любові й милосердя. Фальшиві та справжні цінності. Любов до матері – одна з визначальних цінностей життя. Краса зовнішня та внутрішня. Синтез фольклорних і літературних елементів у творі.

Роальд Дал (1916–1990). «Чарлі і шоколадна фабрика». Казкові пригоди персонажів на шоколадній фабриці містера Вонки. Шлях хлопчика Чарлі до своєї мети. Доброта, щирість і наполегливість головного героя. Зображення родинних стосунків у творі: сім'я Бакетів, інші родини. Образи дітей і дорослих у повісті-казці. Вади й небезпеки сучасного світу, їх утілення у творі. Утвердження співчуття, милосердя, взаємодопомоги, відповідальності, морального вибору.

(ТЛ) Літературна

художнього/медіатексту, проєкція власного або відомого життєвого досвіду на порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми, визначення спільних та різних елементів змісту і форми у фольклорних і літературних казках, характеристика емоційного стану та вчинків літературних персонажів, усний і письмовий переказ прочитаної казки (стислий та/або вибірковий, творчий), створення письмового тексту (коментар, пост для соцмереж або ін.) з урахуванням мети, адресата і власного життєвого досвіду, знаходження і виправлення недоліків та помилок у власному висловленні, аналіз змісту написаного власного висловлення, коригування тексту на основі проведеного аналізу, творче використання мовних засобів із запропонованих варіантів та обґрунтування зробленого вибору.

	казка, подібності й відмінності літературної казки від народної. Тема та ідея художнього твору, оригінал і переклад. Поглиблення поняття: сюжет. ЛК) Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників. (УС) Українські переклади літературних казок різних країн. (МТ) Фільмографія: «Чарлі і шоколадна фабрика» (режисер Т. Бертон, США, Велика Британія, 2005).	
--	--	--

Слухаємо голоси природи - 10 год.

I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях знаходить у почутому та/або прочитаному повідомленні (художньому тексті/медіатексті) відповіді на поставлені запитання; визначає ключові слова в почутому та/або прочитаному повідомленні (науково-популярному тексті, художньому тексті, медіатексті); формулює тему та ідею почутого та/або прочитаного повідомлення (художнього тексту/медіатексту); визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в художньому тексті/медіатексті; розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань, які виникли в результаті сприймання художнього тексту/медіатексту; регулює власні емоції під час художньої декламації. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних	Зарубіжні поети про природу: Й.В. Гете (1749-1832) («Нічна пісня подорожнього») Поетизація природи, утвердження зв'язку природи й людини; утілення любові та дбайливого ставлення до довкілля. Редьярд Кіплінг (1865–1936). «Мауглі». Історія хлопчика, якого виховали тварини, його дружба з ними. Сміливість, кмітливість, доброта Мауглі. Яскравість	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркове або ін.), знаходження в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті відповідей на поставлені запитання, визначення ключових слів у почутому та/або прочитаному повідомленні, формулювання теми та ідеї почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, визначення основної і другорядної інформації в почутому та/або прочитаному тексті, декламація художнього
--	---	--

видів знаходить у тексті відому і нову інформацію; розрізняє тексти різних стилів, типів і жанрів (науково-популярний текст, вірш, казка, оповідання) у контексті авторського задуму; розпізнає виражальні засоби (пейзаж), використовує окремі з них; переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання; творчо опрацьовує прочитаний текст (художній текст/медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо.

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах; дискутує (очно або в онлайн-середовищі) на теми, пов'язані з прочитаними творами, переглянутими фільмами; дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування.

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення порівнює художні та науково-популярні тексти про тварин і явища природи, виявляючи в них певні мовні та стильові ознаки.

характерів персонажів-тварин, утілення в них людських рис. Закони джунглів і цінності людського життя. Ідея відповідальності людини за природний світ.

Ернест Сетон-Томпсон (1860–1946). «Лобо».

Авторські спостереження за світом природи. Образи тварин, розкриття їх у подіях оповідання, авторських характеристиках. Утвердження любові до всього живого, гуманного ставлення людей до тварин.

(ТЛ) Вірш, пейзаж, оповідання. (ЛК) Описи природи, тварин у науково-популярних текстах, художній літературі та інших видах мистецтва. (УС) Українські переклади творів зарубіжних авторів про природу. (МТ) Фільмографія: «Книга Джунглів» (режисер Дж. Фавро, США, 2016), «Мауглі» (режисер Е. Серкіс, США, 2018), «Лобо» (режисери Джеймс Алгар, Джек Коуффер, США,

твору, розповідь про власний емоційний стан під впливом прочитання твору, характеристика персонажів, знаходження у різних видах текстів відомої та нової інформації, розрізнення текстів різних стилів, типів і жанрів у контексті авторського задуму, розпізнавання та використання виражальних засобів (пейзаж), переказ змісту художнього тексту/медіатексту, підготовка відгуку про твір, створення невеликих типових повідомлень на цифрових (захищених) сервісах і в соцмережах (повідомлення для шкільного сайту, пост для соцмережі тощо), дискусія (очна або в онлайн-середовищі) щодо прочитаних творів та/або переглянутих фільмів, порівняння художніх та науково-популярних текстів про тварин і явища природи.

	1962), «Лобо» (режисер Стив Гудер, США, 2007), «Хроніки тварин Сетона» (режисер Т. Сирато, Японія, 1989) та ін.	
Сила творчої уяви – 8 год.		
I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях аргументовано зіставляє почуте та/або прочитане із життєвим досвідом; виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; розповідає про власний емоційний стан під час сприймання художнього тексту/медіатексту. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів визначає порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми, характеризує і співвідносить їх із сучасністю; формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту; виокремлює в художньому тексті мікротеми, коментує їх; проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображені в художньому тексті/медіатексті. III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі записує власні міркування про прочитані твори та інформацію про них з інших джерел (зокрема цифрових), створюючи постер за прочитаним твором; висловлюється в захищеному цифровому середовищі щодо проблем, які порушуються у художніх творах. IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення порівнює літературних персонажів за визначеними ознаками, зокрема характеризує їхні	Льюїс Керролл (1832– 1898). «Аліса в Країні Див» (2-3 розділи за вибором учителя). Образ Аліси, світ її уяви та захопливі пригоди. Персонажі, які оточують героїню. Особливості художньої мови твору. Ознаки казки. Утілення ідеї особистої свободи, вільного мислення й творчого ставлення до життя. Елеанор Портер (1868–1920). «Полліанна» (3-4 розділи за вибором учителя). Щирість, мужність і оптимізм Полліанни, її позитивний вплив на життя міста, долю інших людей. Творча фантазія головної героїні. Зміни у внутрішньому світі й житті інших персонажів після зустрічі з Полліанною. Ідея відчуття радості життя, що змінює світ на краще. Художні засоби розкриття	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, перерване або ін.), аргументоване зіставлення почутого та/або прочитаного повідомлення із власним або відомим життєвим досвідом, виявлення взаємозв'язку змісту твору (або його компонентів) із власними потребами для особистісного розвитку, розповідь про власний емоційний стан (відтінки настрою, почуття, переживання тощо) під час сприймання художнього тексту/медіатексту, визначення порушених у тексті проблем, характеристика їх та співвіднесення із сучасністю, формулювання теми та основної думки тексту, виокремлення в художньому тексті та коментування мікротем, створення фанфіка або коміксу (проєкція власної поведінки в контексті ситуацій твору), створення постера або колажу за прочитаним твором, висловлення в цифровому середовищі (наприклад, чат, блог, сторінка в соцмережі тощо) щодо

вчинки, ставлення до інших, особливості їхньої мови тощо.	образу Полліанни. (ТЛ) Персонаж, герой/героїня літературного твору. Поглиблення понять: тема та ідея художнього твору, сюжет. (ЛК) Утілення сюжетів творів зарубіжних письменників в образотворчому та музичному мистецтві. (УС) Переклади творів українською мовою. Ілюстрації українських художників до творів. (МТ) Фільмографія: «Аліса у Дивокраї» (режисер Т. Бертон, США, 2010), «Аліса у Дивокраї» (режисер Г. Ласке, США, 1951), «Полліанна» (режисер Д. Свіфт, США, 1960), «Полліанна» (режисер С. Хардінг, Велика Британія, 2003)	творів художньої літератури, порівняння літературних персонажів, характеристика мови персонажів прочитаних художніх текстів/ медіатекстів.
--	---	---

У вирі захопливих пригод - 6 год.

І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях розпізнає в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті факти, судження та аргументи; використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому та/або прочитаному повідомленні); відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого та/або прочитаного повідомлення; визначає	Марк Твен (1835–1910). «Пригоди Тома Соєра» (2-3 розділи за вибором учителя). Світ дитинства в романі. Том Соєр і Гекльберрі Фінн. Том Соєр і Беккі Тетчер. Життя містечка і пригоди юних друзів. Мрії Тома, його витівки, бажання	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, перерване або ін.), розпізнавання в почутому та/або прочитаному повідомленні (художньому тексті/медіатексті) фактів, суджень та аргументів, використання елементів конспектування (ключових
---	--	---

спільне і різне в повідомленнях літературних персонажів (героїв/героїнь).

II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів пояснює вплив прочитаного художнього тексту/медіатексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; аргументує власну оцінку прочитаного художнього тексту/медіатексту, наводячи доречні цитати; фіксує елементи художнього тексту/медіатексту, оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок (у формі коміксу, аніме або ін.).

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі доповнює та/або замінює окремі частини тексту відповідно до теми і мети висловлення; удосконалює письмовий текст (власний і чужий); визначає способи виправлення помилок у власному мовленні; демонструє здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування.

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення порівнює окремі елементи художніх текстів; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір.

самоствердитися.

Риси характеру Тома, що розкриваються в стосунках з іншими. Сміливість і заповзятливість Тома Соєра та його друзів, їхнє прагнення зробити довколишній світ цікавішим і людянішим.

Туве Янсон (1914–2001). «Комета прилітає».

Чарівність художнього світу твору. Казкові персонажі, утілення в них ідей доброти, щирості, сімейних цінностей.

(ТЛ) *Повість.*

Поглиблення понять: персонаж,

герой/героїня

літературного твору.

(ЛК) *Художні твори для дітей і про дітей*

у сучасному мистецтві. (УС)

Переклади творів українською мовою.

(МТ) *Сучасні українські та зарубіжні*

письменники про літературу й читання

(виступи, інтерв'ю, пости тощо).

Фільмографія:

«Щасливе сімейство мумі-тролів»

(режисер Х. Сайто, М. Кодзіма, Японія,

Фінляндія, Нідерланди, 1990),

«Долина мумі-тролів»

слів, фраз у почутому та/або прочитаному повідомленні), відтворення основних думок і фактів, окремих висловлювань літературних персонажів, визначення спільного і різного в повідомленнях літературних персонажів (героїв/героїнь), пояснення впливу прочитаного художнього тексту/медіатексту на формування власного естетичного смаку і читацьких інтересів, розкриття актуальності літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб, аргументація власної оцінки прочитаного художнього тексту/медіатексту із наведенням доречних цитат, фіксація елементів художнього тексту/медіатексту з допомогою графічних позначок (комікс, манга, аніме або ін.), доповнення та/або заміна окремих частин тексту відповідно до теми і мети висловлення,

удосконалення письмового тексту (власного та чужого), визначення способів виправлення помилок у власному мовленні, конструктивна взаємодія у процесі редагування, порівняння окремих елементів художніх текстів, творче використання мовних засобів (обрання із запропонованих варіантів

	(режисер С. Бокс, Д. Роббі, Фінляндія, Велика Британія, 2019).	доречних нестандартних рішень).
Підсумки – 1,5 год.		
I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях створює самостійно (або спільно з іншими) усне повідомлення на обрану тему на підставі зібраної інформації, розрізняє відому і нову для себе інформацію, її користь для себе й співрозмовників; наводить аргументи і приклади (цитати з художнього тексту/ медіатексту) на підтвердження власної позиції; доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації. II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів описує свої літературні вподобання, наводячи приклади з прочитаних творів; створює текст за визначеними характеристиками на основі графічної інформації. III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі – спільно створює та презентує інформацію про художні твори у довільно обраний спосіб (буктрейлер, аудіо – чи відеозапис власного виступу тощо). IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення створює індивідуально або спільно з іншими плакат (або презентацію) про улюбленого письменника/письменницю з використанням творів мистецтва	Художні твори класики й сучасності, прочитані протягом навчального року. Актуальні теми, ідеї, сюжети творів. Улюблені літературні персонажі, герої/героїні. Ознаки окремих жанрів (народна казка, літературна казка, оповідання, повість, вірш та ін.). Українські перекладачі творів зарубіжних письменників. Враження про сучасні медіатексти за прочитаними творами.	Створення усного повідомлення на обрану тему на підставі зібраної інформації, обговорення порушених у художньому тексті/медіатексті проблем із залученням та проєкцією на власний або відомий життєвий досвід, аргументація із наведенням відповідних прикладів, висловлювання ставлення до думок інших осіб, опис власних літературних уподобань (у формі малюнка, інформаційного плакату, колажу, мотиватора, мема, буктрейлера або ін.), перетворення графічної інформації (схема, таблиця) на текстову, взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі (створення індивідуально або спільно з іншими медіапродукту), створення індивідуально або спільно з іншими плакату або презентації.
Виразне читання напам'ять: вірш про природу (обраний для текстуального вивчення).		

Список творів для додаткового читання

Для уроків позакласного читання та уроків із резервного часу (за вибором учителя)

1. Андерсен Г.К. «Непохитний олов'яний солдатик», «Гидке каченя», «Дикі лебеді», «Соловей» (1 за вибором)
2. Арабські казки. «Про Аладдіна і чарівну лампу», «Розповідь про царя Шахріяра» (1-2 за вибором)
3. Баррі Дж. М. «Пітер Пен», «Пітер Пен і Венді» (1 за вибором)
4. Бернетт Ф. Е. «Таємничий сад», «Маленький лорд Фаунтлерой», «Маленька принцеса» (1-2 за вибором)
5. Гауф В. «Маленький Мук», «Каліф-лелека» (1-2 за вибором)
6. Гете Йоганн Вольфганг «Нічна пісня подорожнього».
7. Гофман Ернст Теодор Амадей «Лускунчик і Мишачий король»
8. Казки народів світу (2-3 за вибором)
9. Керролл Л. «Аліса в Задзеркаллі»
10. Кестнер Е. «Еміль та детективи», «Крихта та Антон» (1 за вибором)
11. Кіплінг Р. Дж. «Рікі-Тікі-Таві»
12. Кітс Джон «Про коника та цвіркуна»
13. Коллоді К. «Піноккіо»
14. Корчак Я. «Король Матіуш Перший»
15. Крюс Дж. «Флорентіна»
16. Лагерлеф С. «Дивовижна подорож Нільса Хольгersona з дикими гусакми Швецією», «Свята ніч» (1 за вибором)
17. Мілн А. «Вінні-Пух та всі-всі-всі»
18. Перро Ш. «Попелюшка», «Кіт у чоботях» або ін. (1-2 за вибором)
19. Распе Р.Е. «Пригоди барона Мюнхгаузена» («За волосся», «Перша подорож на Місяць» або ін. – 1-2 за вибором)
20. Родарі Дж. «Пригоди Цибуліно», «Пригоди Джельсоміно в Країні брехунів», «Казки по телефону» (1 за вибором)
21. Сетон-Томпсон Е. «Снап», «Доміно», «Ведмежа Джонні», «Мустанг-іноходець» (1-2 за вибором)
22. Треверс П.Л. «Мері Поппінс»
23. Уайльд О. «Щасливий принц»
24. Чапек К. «З погляду кішки» Із сучасної літератури
25. Ауер М. Цикл «Школа чарівних тварин» (1-2 за вибором)
26. Бессон Л. «Артур і мініпути»
27. Вайт Е. Б. «Павутинка Шарлотти»
28. Геммель Ш. «Марвін. Книга Вогню і Дружби»
29. Дал Р. «Чарлі і великий скляний ліфт»
30. Екгольм Я. У. «Людвігові хитрому – ура! ура! ура!»
31. Зальтен Ф. «Бембі»
32. Ліндгрен А. «Малюк і Карлсон»
33. Льюїс К.С. «Хроніки Нарнії» («Лев, Чаклунка і Платтяна шафа»)
34. Маар П. «Пан Белло і блакитне диво», «Що не день, то субота», «Китобус, або Нові цятки для Суботика» (1-2 за вибором)
35. Нанетті А. «Мій дідусь був черешнею»
36. Ролінг Дж. «Гаррі Поттер і філософський камінь»
37. Стронг Дж. «Кімнатні пірати», «Розшукується ракета на чотирьох лапах», «Гармидер у школі», «Канікули з близнятами» (1-2 за вибором)
38. Янсон Т. «Капелюх чарівника»

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ УЧНІВ

- ЦЕНТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ
[HTTPS://CHL.KIEV.UA/DEFAULT.ASPX?ID=68](https://CHL.KIEV.UA/DEFAULT.ASPX?ID=68)
- БІБЛІОТЕКА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ. ОРИГІНАЛИ ТА ПЕРЕКЛАДИ
[HTTPS://WWW.AE-LIB.ORG.UA/](https://WWW.AE-LIB.ORG.UA/)
- КЛЮЧ («КРАЩА ЛІТЕРАТУРА ЮНИМ ЧИТАЧАМ») [HTTPS://CHL.KIEV.UA/KEY](https://CHL.KIEV.UA/KEY)
- НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ДЛЯ ДІТЕЙ
[HTTPS://CHL.KIEV.UA/DEFAULT.ASPX?ID=3834](https://CHL.KIEV.UA/DEFAULT.ASPX?ID=3834)
- ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА «LIBRARIUS» [HTTPS://LIBRARIUS.PRO/](https://LIBRARIUS.PRO/)
- ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА «ЧТИВО» [HTTPS://CHTYVO.ORG.UA/](https://CHTYVO.ORG.UA/)

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 р. // Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
2. Закон України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017) // Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (16 січня 2020 р) // Режим доступу: <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>
4. Електронний супровід для вчителів. Зарубіжна література. 5 клас // Режим доступу: <https://www.e-litera.com.ua/elektronnyi-suprovod-dlia-vchyteliv-zarubizhna-literatura-5-klas/>
5. Методичні рекомендації для розроблення модельних навчальних програм // Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/03/25/metod.pdf>
6. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції НУШ (МОН України №4.5/2303-21 від 06.08.2021) // Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/83419/
7. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти. Наказ МОН № 289 від 01.04.2022 року // Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/
8. Зарубіжна література. Модельна навчальна програма для 5-6 класів нової української школи // Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/1VcmR4LmueemuTyXWO2wcaGO22ME-IIeH/view>
9. Навчальна програма не має копіювати модельну: що спільного й різного в цих програмах // Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/navchalna-programa-ne-maye-kopiyuvaty-modelnu-shhospilnogo-j-riznogo-v-tsyh-programah/>
10. Новий освітній стандарт для 5-9 класів – що це за документ і що він змінює // Режим доступу: <https://nus.org.ua/questions/novyj-osvitnij-standart-dlya-5-9-klasiv-shho-tse-za-dokument-i-shho-vin-zminyue/>
11. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (Наказ МОН від 19.02.2021 р. № 235 // Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyiosvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
12. Шиян Р., Ляшенко О., Фіцайло С., Дубовик О., Гайдамака О. Усе про модельні навчальні програми для розробників і шкіл // Режим доступу: <https://nus.org.ua/questions/vidpovidayemo-nazapytannya-use-pro-modelni-navchalni-programy-dlya-rozrobnykiv-i-shkil/>